

Rad je za objavljivanje ustupljen Portalu kvalitet (www.kvalitet.org.rs) i ne može se kopirati, menjati, niti na drugom mestu objavljivati bez saglasnosti autora

ZAHTEVI STANDARDA I ZAKONA U DOKUMENTACIONOM SISTEMU MENADŽMENTA ORGANIZACIJE

Zdravko Erdeljan
E mail: zerdeljan@open.telekom.rs

Rezime:

Svoj dokumentacioni sistem organizacija razvija uzavisnosti od:

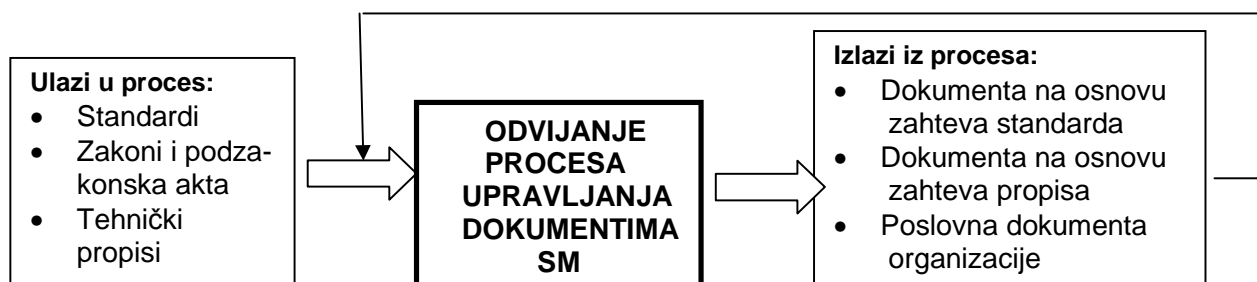
- zahteva standarda pimenjenog sistema menadžmenta i
- zahtevi Zakona i podzakonskih akta vezanih za delatnost organizacije

1 UVOD

Svi standardi sistema menadžmenta u većoj ili manjoj meri postavljaju slične zahteve za upravljanje dokumentacijom kao:

- identifikovanje dokumenata eksternog porekla koje je organizacija odredila kao potrebna za planiranje i primenu sistema menadžmenta i upravljanje njihovom distribucijom;
- preispitivanje i ažuriranje, ako je potrebno, i ponovno potvrđivanja dokumenata;
- osiguravanje da su dokumenti uvek čitki i laki za identifikovanje;
- odobravanje adekvatnosti dokumenata, pre nego što se izdaju;
- osiguravanje da su identifikovane izmene i da je identifikovan važeći status revizije dokumenata;
- osiguravanje da su relevantne verzije dokumenata, koji se primenjuju, raspoložive na svakom mestu korišćenja i
- sprečavanje neželjene upotrebe zastarelih dokumenata i omogućavanja njihove odgovarajuće identifikacije, ako su zadržani iz bilo kog razloga

Upravljanje dokumentima sistema menadžmenta organizacije možemo smatrati kao jedan pro-

Slika 1.1: proces upravljanja dokumentima sistema menadžmenta

2. TERMINI I DEFINICIJE

Termini i definicije u dokumentovanom sistemu menadžmenta najvećim delom su definisani standardom SRPS ISO 9000 ili u okviru nekog drugog standarda , kao i u okviru nekog zakona.

U nastavku se navode neki termini vezani za dokumentacioni sistem:

Standard

je javno dostupan dokument, utvrđen konsenzusom i donet od priznatog tela, u kom se za opštu i višekratnu upotrebu utvrđuju pravila, zahtevi, karakteristike, uputstva, preporuke ili smernice za aktivnosti ili njihove rezultate, radi postizanja optimalnog nivoa uređenosti u određenoj oblasti u odnosu na postojeće ili moguće problem (Zakon o standardizaciji -Sl.gl. RS, br.36/09 od 15.05.2009, član 3, stav 2)

Istim zakonom (član 3, stav 6) definisan je **srodni dokument** (npr. tehnička specifikacija, tehnički izveštaj, uputstvo) koji je donela međunarodna ili evropska organizacija za standardizaciju, odnosno nacionalno telo za standardizaciju u Republici Srbiji i koji je dostupan javnostim a ne ispunjava uslove da bude donet kao srpski standard.

Primena srpskih standarda i srodnih dokumenata je dobrovoljan (Član 17, Zakona o standardizaciji). Izuzetno, ako se tehnički propis poziva na srpski standard tako da je ispunjavanje tog standarda jedini način da se postigne usaglašenost sa zahtevima i tehničkog propisam takav standard se primenjuje kao tehnički propis.

Zakon

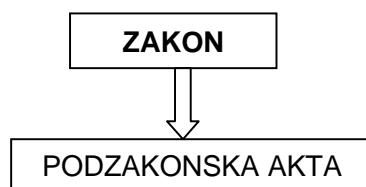
je opšti pravni akt države koji u unapred utvrđenom zakonodavnom postupku donosi Narodna skupština.

Zakon je, posle Ustava, najviši pravni akt u pravnom sistemu Republike Srbije kojim se uređuju društveni odnosi u svim oblastima života.

To je akt koji u strukturi pravnih akata jedini ima osnov u Ustavu, a osnov je za donošenje svih drugih akata niže pravne snage (podzakonskih akata).

Postupak za donošenje zakona uređen je Ustavom Republike Srbije, Zakonom o Narodnoj skupštini, Poslovnikom Narodne skupštine i Poslovnikom Vlade

Zakonom se društvena pravila pretvaraju u pravne norme, koje su obavezujuće za sve građane. Svi su pred zakonom jednaki.

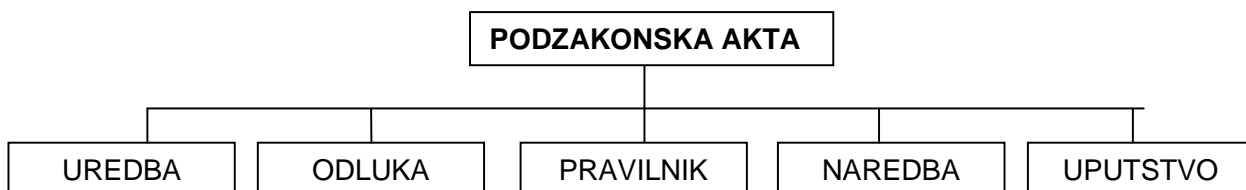
Podzakonska akta

potiču iz zakona i donose se sa ciljem primene zakona i njima se ne mogu ustanovljavati prava i obaveze građana.Njima se ne utvrđuju nova prava i obaveze subjekata, već ih samo razrađuju i dopunjavaju.

Podzakonske opšte akte donose: Vlada, organi državne uprave, imaoći javnih ovlašćenja, a izuzetno ih može donositi i Narodna skupština.

Za razliku od Vlade, koja može da donese podzakonski akt kada proceni da je potrebno doneti takav propis (bez posebnog ovlašćenja), organi državne uprave mogu doneti podzakonski propis samo ako su posebno ovlašćeni zakonom ili propisom Vlade.

Među podzakonskim aktima, poseban značaj imaju **opšti akti** koje donose šef države ili Vlada (uredbe, dekreti, ordonanse, izvršne naredbe).

Uredba

se izdvaja po svom značaju, prvenstveno jer donosi samo Vlada i njome se detaljnije razrađuje odnos uređen zakonom, u skladu sa svrhom i ciljem zakona.

Potreba za donošenjem uredbe proizilazi iz opštosti i nedovoljne određenosti zakonskih odredbi. S toga, uredba predstavlja izvedeni, a ne samostalni akt i ne mogu izmeniti, opozvati ili ukinuti zakone Parlamenta.

Neke uredbe Vlada donosi samo kada je posebno ovlašćena, a neke kada proceni da je za primenu nekog zakona to potrebno.

Odluka

Za razliku od uredbe, odluku, kao opšti podzakonski akt, donose različiti državni organi:

- parlament,
- Vlada i
- uprava

Vlada odlukom osniva javna preduzeća, ustanove i druge organizacije, preduzima mere i uređuje pitanja od opšteg značaja i odlučuje o drugim stvarima za koje je zakonom ili uredbom određeno da ih Vlada uređuje odlukom.

Odluka je manje apstraktna od uredbe, pošto je njen predmet uređivanja daleko užu.

Pravilnik

Pravilnikom se razrađuju pojedine odredbe zakona ili propisa Vlade i donose ih Ministarstva i posebne organizacije

Naredba

Naredbom se naređuje ili zabranjuje neko ponašanje u jednoj situaciji koja ima opšti značaj. Naredba zapravo reguliše pojedinačnu situaciju na opšti način.

Uputstvo

Uputstvom se određuje način na koji organi državne uprave i imaoći javnih ovlašćenja izvršavaju pojedine odredbe zakona ili drugog propisa.

Tehnički propis

je propis koji sadrži tehničke i druge zahteve za procesom proizvode i usluge, neposredno ili pozivanjem na standard.

Tehničkim propisom utvrđuju se zahtevi čijom se primenom obezbeđuju naročito:

- 1) zaštita života i zdravlja ljudi, životne sredine i drugih prirodnih i radom stvorenih vrednosti;
- 2) nesmetan promet robe i usluga na domaćem tržištu i sa inostranstvom, kao i otklanjanje tehničkih prepreka u prometu robe i usluga;
- 3) tehnička i konstrukciona sigurnost objekata postrojenja, uređaja i drugih sredstava, kao i sigurnost pri izvođenju radova;
- 4) zaštita korisnika proizvoda i usluga, odnosno zaštita potrošača i
- 5) brz, tačan i razumljiv prenos i saopštenje informacija.

Tehničkim propisom određuju se i proizvodi koje preduzeća ili druga pravna lica mogu stavljati u promet samo sa propisanim tehničkim uputstvom, uputstvom za upotrebu, garantnim listom i drugim odgovarajućim dokumentima na srpskom jeziku.

Tehnički propis izrađuje savezno ministarstvo u čiji delokrug spada materija koji treba urediti tim propisom i donosi ih savezi ministar, koji rukovodi nadležnim saveznim ministarstvom.

Dokumenat (2*)

Informacija i medijum na kojem se ona nalazi. (Skup dokumenata, na primer specifikacije i zapisi, često se naziva "dokumentacija").

Dokumenat (3*)

Predstavlja svaki zapis, odnosno svedočanstvo, bilo koje vrste, oblika i tehnike izrade (rukopis, štampani dokumenat, crtež, elektronski dokument i dr.) koji sadržajem, kontekstom i strukturom pruža dokaz o aktivnosti koju pravno ili fizičko lice preduzima, obavlja ili zaključuje u vršenju svoje delatnosti, koji je overen i potpisan.

Normativni dokumenat (1*)

Dokumenat kojim se određuju pravila, smernice ili karakteristike za aktivnosti ili njihove rezultate.

Elektronski dokumenat (2*)

Skup podataka sastavljen od slova, brojeva, simbola, grafičkih, zvučnih i video zapisa sadržanih u podnesku, pismenu, rešenju, ispravi ili bilo kom drugom aktu koji sačinjavaju pravna i fizička lica ili organi vlasti radi korišćenja u pravnom prometu ili u upravnom, sudskom ili drugom postupku pred organima vlasti, ako je elektronski izrađen, digitalizovan, poslat, primljen, sačuvan ili arhiviran na elektronskom, magnetnom, optičkom ili drugom mediju.

NAPOMENA*

(1) podaci iz SRPS ISO IEC UPUTSTVO 2:2001

(2) podaci iz SRPS ISO 9000:2007

(3) podaci iz Zakona o arhivskoj građi i arhivskoj službi

3 ULAZI I PROCES

3.1 Standardi

Primena standarda nije obavezna (Član 17, Zakona o standardizaciji) i zavisi od odluke svake organizacije. Konačna odluka najvećim delom je uslovljena zahtevima tržišta odnosno zainteresovanih strana kako je to prikazano tabelom 3-I za najčešće sisteme menadžmenta u primeni

Tabela 3-I Zainteresovane strane za primenu sistema menadžmenta

Zainteresovana strana (1*)	Standard	
	naziv	Oznaka
Kupac	Sistem menadžmenta kvalitetom	ISO 9001
	sistema menadžmenta bezbednosti hrane	HACCP ISO 22000
	Kompetentnost ispitnih i metroloških laboratorija	ISO/IEC 17025
	Menadžment sistem pouzdanosti	IEC 60300
Zajednica	Sistemi upravljanja zaštitom životne sredine	ISO 14001
Vlasnici-akcionari	Sistem bezbednosti informacija	ISO 27001
Zaposleni	Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti na radu	OHSAS 18001

Napomena (1*):

Zainteresovana strana je organ državne uprave privredno društvo, preduzetnik, organizacija potrošača i drugo pravno lice ili fizičko lice koje pokazuje interes za standardizaciju (Čl. 3 stav 7 Zakona o standardizaciji).

3.2 Zakoni, podzakonska akta i tehnički propisi

Primena zakona, podzakonskih akta i tehničkih propisa u dokumentacionom sistemu menadžmenta organizacije uslovljena je:

- zahtevima primenjenih standarda sistema menadžmenta i
- zahtevima vezanih za poslovanje organizacije.

3.2.1 Zahtevi primenjenih standarda sistema menadžmenta

Standardi ne propisuju koje Zakone, podzakonska akte i tehničke propise treba primeniti, nego samo upućuju na njihovu primenu kako je to prikazano tabelom 3-II, 3-III i 3-IV

Tabele 3-II Izvodi iz zahteva standarda po pitanju primene zakona i propisa SRPS ISO 9001:2008

t. stand	Ovim standardom se nigde decidno ne navodi obaveza uspostavljanja, primene i održavanje postupaka za upravljanje zakonskim i drugim zahtevima, ali se i veći broj tačaka standarda poziva na njihovu primenu kako sledi:
01	b) Ovaj međunarodni standard mogu koristiti interne ili eksterne zainteresovane strane, uključujući sertifikaciona tela za ocenjivanje sposobnosti organizacije da ispunjava zahteve korisnika, <u>zahteve zakona i propisa</u> i zahteve same organizacije-
1.1	Ovaj međunarodni standard specificira zahteve za sistem menadžmenta kvalitetom kada organizacija; a) Treba da pokaže svoju sposobnost da dosledno obezbeđuje proizvod, koji ispunjava zahteve korisnika i odgovarajućih <u>zakona i propisa</u> <i>NAPOMENA 2: Zahtevi <u>zakona i ostalih propisa</u> mogu se izraziti kao <u>zakonski zahtevi</u></i> b) ima za cilj da poveća zadovoljenje korisnika efektivnom primenom sistema, uključujući procese stalnog poboljšavanja sistema, kao i dokazivanje usaglašenosti sa zahtevima korisnika i <u>odgovarajućih zakona i propisa</u>

	Ako su izostavljanja učinjena, izjave o usaglašenosti sa ovim međunarodim standardom ne mogu se prihvatiti, osim ako su ova izostavljanja u okviru zahteva iz 7 i ako ne utiču na sposobnost organizacije ili na njenu odgovornost, da obezbeđuje proizvod koji ispunjava zahteve korisnika i <u>odgovarajućih zakona i propisa</u> .
5.1	Obaveze i delovanje rukovodstva; a) informiše organizaciju o važnosti ispunjavanja zahteva korisnika, kao <u>i zahteva propisa i drugih normativnih dokumenata</u>
7.2.1	Utvrđivanje zahteva koji se odnose na proizvod: b) zahteve iz <u>zakona propisa</u> koji se primenjuju na proizvod
7.3.2	Ulazni elementi projektovanja i razvoja: c) Moraju se utvrđivati ulazni elementi, koji se odnose na zahteve za proizvod i održavati zapisi (videti 4.2.4). Oni moraju obuhvatiti <u>odgovarajuće zahteve propisa i drugih normativnih dokumenata</u> ;

Tabela 3-III Izvodi iz zahteva standarda po pitanju primene zakona i propisa SRPS ISO 14001:2005

t. stand 4.3.2	Zakonski i drugi zahtevi*: Organizacija mora da uspostavi, primeni i održava postupke: a) za identifikaciju i pristup odgovarajućim zakonskim i drugim zahtevima sa kojima se ona saglasila, a koji se odnose na aspekte životne sredine b) za utvrđivanje načina na koji se ovi zahtevi odnose na aspekte životne sredine Organizacija mora obezbediti da se zakonski i drugi zahtevi sa kojima se saglasila uzimaju u obzir prilikom uspostavljanja primene i održavanja sistema upravljanja zaštitom životne sredine <i>Napomena*: Pored prednjeg zahteva standard u pojedinim tačkama upućuje na primenu zakona i propisa</i>
----------------------	--

Tabela 3-IV Izvodi iz zahteva standarda po pitanju primene zakona i propisa SRPS OHSAS 18001:2008

t. stand 4.3.2	Zakonski i drugi zahtevi*: Organizacija mora da ustanovi, primeni i održava proceduru (procedure) za identifikaciju i pristup odgovarajućim zakonskim i drugim OH&S zahtevima koji su za nju primenljivi. Organizacija mora da obezbedi da odgovarajući zakonski i drugi zahtevi sa kojima se ona saglasila budu uzeti u razmatranje prilikom uspostavljanja, primene i održavanja OH&S sistema upravljanja. Organizacija mora da obezbedi da te informacije budu ažurne. Organizacija mora da osobe koje rade pod njenom kontrolom i druge relevantne zainteresovane strane upozna sa potrebnim informacijama o zakonskim i drugim zahtevima <i>Napomena*: Pored prednjeg zahteva standard u pojedinim tačkama upućuje na primenu zakona i propisa</i>
----------------------	--

3.2.2 Zahteviza Zakonima vezanih za poslovanje organizacije

U zavisnosti od vrste, obima poslovanja i veličine, organizacija izrađuje pregled obaveznih Zakona (tabela 3-V) iz kojih proizilaze odgovarajuća podzakonska akta, na osnovu kojih organizacija sama donosi odgovarajuće odluke i pravilnike za njihovu primenu.

Tabela 3-V Pregled Zakona sa kojima se organizacija saglasila da primenjuje

POSLOVANJE ORGANIZACIJE	
PRIVREDNA DRUSTVA I KLASIFIKACIJA DELATNOSTI	
Zakon o privrednim društvima	Sl.gl. RS 36/01 i 99/11
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuje se pravni položaj privrednih društava, a naročito njihovo osnivanje, upravljanje, statusne promene, promene pravne forme, prestanak i druga pitanja od značaja za njihovo položaj, kao i pravni položaj preduzetnika.	
Zakon o klasifikaciji delatnosti	Sl.gl. RS 104/09
Predmet Zakona Ovim Zakonom se uređuje klasifikacija delatnosti kao opšti standard prema kojem se vrši razvrstavanje jedinica u delatnosti.	
RADNI ODNOSI	
Zakon o radu	Sl.gl. RS 24/05 61/05, 54/09 i 2/13
Predmet Zakona Prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada, uređuju se ovim Zakonom i posebnim Zakonom u skladu sa ratifikovanim međunarodnim konvencijama. Prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa uređuju se i kolektivim ugovorom o radu, a Pravilnikom o radu, odnosno ugovorom o radu-samo kada je to ovim Zakonom određeno.	
Zakon o evidencijama u oblasti rada	Sl. list SRJ 46/96 i Sl. gl. RS 101/05 i 36/09
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se vrste, sadržaj i način vođenja evidencija u oblasti rada, kao i način prikupljanja, obrade, korišćenja i zaštite podataka iz tih evidencija	
Zakon o sprečavanju zlostavljanja na radu	Sl. gl. RS 36/10
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se: zabrana zlostavljanja na radu i u vezi sa radom; mere za sprečavanje zlostavljanja i unapređenje odnosa na radu; zaštite lica izloženih zlostavljanju na radu i u vezi sa radom i druga pitanja od značaja za sprečavanje i zaštitu od zlostavljanja na radu i u vezi sa radom.	
Zakon o mirnom resavanju radnih sporova	Sl. gl. RS 125/04 i 104/09
Predmet zakona Ovim Zakonom uređuju se način i postupak mirnog rešavanja kolektivnih i individualnih radnih sporova, izbor, prava i obaveze miritelja i arbitara i druga pitanja od značaja za mirno rešavanje radnih sporova. Postupak mirnog rešavanja radnih sporova pokreće se i vodi u skladu sa ovim Zakonom, ako o istom sporu nije odlučeno u skladu sa propisima o radu.	
ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	
Zakon o zdravstvenom osiguranju	Sl. gl. RS 107/05, 109/05, 57/11, 110/12 i 119/12)
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja zaposlenih i drugih građana, obuhvaćenih obaveznim zdravstvenim osiguranjem, organizacija i finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja, dobrovoljno zdravstveno osiguranje i druga pitanja od značaja za sistem zdravstvenog osiguranja.	

FINANSIJSKO POSLOVANJE	
Zakon o računovodstvu i reviziji	Sl.gl. RS 46/26, 111/09 i 62/13
Predmet Zakona; Ovim Zakonom uređuje se način vođenja poslovnih knjiga, priznavanje i procenjiva - nje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje, obelodanjivanje i obrada godišnjih finansijskih izveštaja i iternih revizija	
Zakon o porezu na dodatnu vrednost	Sl. gl RS 82/04, 86/04, 61/05, 61/07 i 93/12
Predmet Zakona Ovim Zakonom se uvodi porez na dodatnu vrednost: PDV je opšti porez na potrošnju koja se obračunava i plaća na isporuku dobara i pružanje usluga u svim fazama proizvodnje i prometa dobara i usluga kao i na uvoz dobara osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.	
TRGOVINA	
Zakon o trgovini	Sl. gl.RS 53/10 i 10/13
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se uslovi i način za obavljanje i unapređenje trgovine na je- dinstvenom tržištu Republike Srbije, kao i zaštita tržišta, zaštita od nepoštene tržišne utakmice i nadzor. Trgovina se vrši pod uslovima i na način uređen ovim Zakonom i drugim propisima kojima se uređuju promet robe i usluga, kao i dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom.	
Zakon o javnim nabavkama	Sl. gl.RS 124/12
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se uslovi, način i postupak nabavke dobara i usluga i ustupa- nja izvođenja radova u slučajevima kada je naručilac tih nabavki državni organ, orga- nizacija, ustanova ili drugo pravno lice određeno ovim Zakonom; određuje način evi- dentiranja ugovora i drugih podataka o javnim nabavkama; određuju poslovi i oblik or- ganizovanja Uprave za javne nabavke; obrazuje Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki; određuje način zaštite prava ponuđača i javnog interesa u postupcima javnih nabavki; uređuju i druga pitanja od značaja za javne nabavke.	
Zakon o zaštiti od konkurencije	Sl.gl. RS 51/09
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuje se zaštita od konkurencije na tržištu Republike Srbije u cilju ekonomskog napretka i dobrobiti društva a naročito koristi potrošača, kao i osnivanje, položaj, organizacija i ovlašćenje Komisije za zaštitu-	
Zakon o platnom prometu	Sl. list SRJ 03/02 i 05/03, Sl. Gl. RS.43/04, 62/06, 111/09 i 31/11)
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se poslovi platnog prometa, kao i prava i obaveze banke i klijenta.	

ŽIVOTNA SREDINA	
Zakon o zaštiti životne sredine	Sl. gl. RS.135/04, 36/09, 36/09 72/09 i 43/11
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuje se integralni sistem zaštite životne sredine kojim se obez- beđuje ostvarivanje prava čoveka na život i razvoj u zdravoj životnoj sredini i urav- notežen odnos privrednog razvoja i životne sredine u Republici Srbiji.	

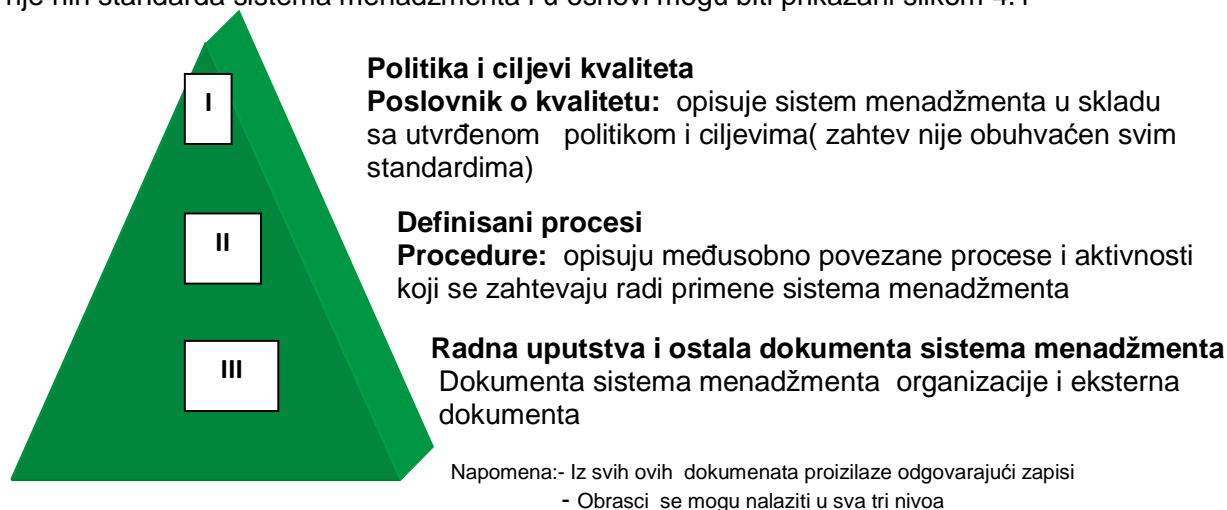
Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu	Sl. gl.RS. 135/04 i 88/10
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se uslovi, način i postupak vršenja procene uticaja određenih planova i programa na životnu sredinu (u daljem tekstu: strateška procena), radi obezbeđivanja zaštite životne sredine i unapređivanja održivog razvoja integrisanjem osnovnih načela zaštite životne sredine u postupak pripreme i usvajanja planova i programa.	
Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu	Sl. gl.RS. 135/04 i 36/09
Predmet zakona Ovim Zakonom uređuje se postupak procene uticaja za projekte koji mogu imati značajne uticaje na životnu sredinu, sadržaj studije o proceni uticaja na životnu sredinu, učešće zainteresovanih organa i organizacija i javnosti, prekogranično obaveštavanje za projekte koji mogu imati značajne uticaje na životnu sredinu druge države, nadzor i druga pitanja od značaja za procenu uticaja na životnu sredinu.	
Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja	Sl. gl.RS. br. 135/04
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se uslovi i postupak izdavanja integrisane dozvole za postrojenja i aktivnosti koja mogu imati negativne uticaje na zdravlje ljudi, životnu sredinu ili materijalna dobra, vrste aktivnosti i postrojenja, nadzor i druga pitanja od značaja za sprečavanje i kontrolu zagađivanja životne sredine.	
Zakon o zaštiti vazduha	Sl.gl.RS 36/09, 10/13
Predmet zakona Ovim zakonom uređuje se upravljanje kvalitetom vazduha i određuju mere, način organizovanja i kontrola sprovođenja zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha kao prirodne vrednosti od opšteg interesa koja uživa posebnu zaštitu. Odredbe ovog Zakona ne primenjuju se na zagađenja prouzrokovana radioaktivnim materijama, industrijskim udesima i elementarnim nepogodama.	
Zakon o vodama	Sl. gl.RS. br. 30/10
Predmet zakona Zakonom se uređuje pravni status voda, integralno upravljanje vodama, upravljanje vodnim objektima i vodnim zemljištem, izvori i način finansiranja vodne delatnosti, nadzor nad sprovođenjem ovog Zakona, kao i druga pitanja od značaja za upravljanje vodama.	
Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini	Sl.gl.RS 36/09 i 88/10
Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se: subjekti zaštite životne sredine od buke; mere i uslovi zaštite od buke u životnoj sredini; merenje buke u životnoj sredini; pristup informacijama o buci, nadzor i druga pitanja od značaja za zaštitu životne sredine i zdravlja ljudi	
Zakon o upravljanju otpadom	Sl. gl.RS. 36/09 i 88/10
Predmet zakona Ovim Zakonom uređuju se: vrste i klasifikacija otpada; planiranje upravljanja otpadom; subjekti upravljanja otpadom; odgovornosti i obaveze u upravljanju otpadom; organizovanje upravljanja otpadom; upravljanje posebnim tokovima otpada; uslovi i postupak izdavanja dozvola; prekogranično kretanje otpada; izveštavanje o otpadu i baza podataka; finansiranje upravljanja otpadom; nadzor, kao i druga pitanja od značaja za upravljanje otpadom. Upravljanje otpadom je delatnost od opšteg interesa	

	Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu	Sl. gl.RS. br. 36/09
	<p>Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuju se uslovi zaštite životne sredine koje ambalaža mora da ispunjava za stavljanje u promet, upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom, izveštavanje o ambalaži i ambalažnom otpadu, ekonomski instrumenti, kao i druga pitanja od značaja za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom. Odredbe ovog Zakona primenjuju se na uvezenu ambalažu, ambalažu koja se proizvodi, odnosno stavlja u promet i sav ambalažni otpad koji je nastao privrednim aktivnostima na teritoriji Republike Srbije, bez obzira na njegovo poreklo, upotrebu i korišćeni ambalažni materijal.</p>	
BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU		
	Zakon o bezbednosti i zdravlja na radu	Sl. gl RS, br. 101/05
	<p>Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuje se sprovođenje i unapređivanje bezbednosti i zdravlja na radu lica koja učestvuju u radnim procesima, kao i lica koja se zateknu u radnoj okolini, radi sprečavanja povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom. Za obavljanje određenih poslova državne uprave u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, ovim Zakonom obrazuje se Uprava za bezbednost i zdravlje na radu kao organ uprave u sastavu Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, i utvrđuje njena nadležnost</p>	
	Zakon o evidencijama u oblasti rada	Sl. I. SRJ 46/96 i Sl. gl. RS 101/05, 36/09
	<p>Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuje se vrsta, sadržaj i način vođenja evidencije u oblasti rada, kao I način prikupljanja, obrade i korišćenja i zaštite podataka iz tih evidencija.</p>	
	Zakon o eksplozivnim materijalima, zapaljivim tečnostima i gasovima	Sl.gl.SRS 44/77, 45/85 li 18/89; Sl.gl.RS 53/93, 67/93 48/94 i 101/05
	<p>Predmet Zakona U cilju zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i čovekove sredine, proizvodnja, promet i prevoz eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova vrši se pod uslovima i na način određen saveznim Zakonom, ovim Zakonom i drugim propisima donetim na osnovu Zakona.</p>	
	Zakon o hemikalijama	Sl. gl. RS 36/09; 88/10; 92/11 93/12
	<p>Predmet Zakona Ovim Zakonom uređuje se integrisano upravljanje hemikalijama, klasifikacija, pakovanje i obeležavanje hemikalija, integralni registar hemikalija i registar hemikalija koje su stavljene u promet, ograničenja i zabrane proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija, uvoz i izvoz određenih opasnih hemikalija, dozvole za obavljanje delatnosti prometa i dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija, stavljanje u promet detergenta, sistematsko praćenje hemikalija, dostupnost podataka, nadzor i druga pitanja od značaja za upravljanje hemikalijama.</p>	

4 IZLAZI IZ PROCESA

4.1 Izlazi po zahtevima standarda

Vrsta i obaveza za pojedinim dokumentima sistema menadžmenta nisu razlikuju se od primene njih standarda sistema menadžmenta i u osnovi mogu biti prikazani slikom 4.1

Slika 4.1 Prikaz dokumentovanog sistema menadžmenta organizacije

Iz zapisa, kao posebno izdvojićemo odluke o imenovanju lica-predstavnik rukovodstva za upravljanje sistemom menadžmenta

Kod primene dva ili više sistema menadžmenta, preporučljivo je da se oni prikažu kao integrisani sistem menadžmenta

4.2 Izlazi po zahtevima Zakona

U zavisnosti od Zakona sa kojima se organizacija saglasila proizilaze :

4.2.1 Pravilnici organizacije (prikazano tabelom 4-I)

Tabela 4-I Pregled Pravilnika organizacije zahtevanih Zakonima

Pravilnik o radu poslodavca	član 3. Zakona o radu Srbije (Sl.gl.24, 61/05; 54/09)
Pravilnik o radu	čl. 1, stav 2 Zakona o radu (Sl. gl. RS 24/05, 61/05, 54/09 i 32/13)
Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta	član 24. Zakona o radu (Sl gl RS 24/05; 61/05; 54/09)
Pravilnik o bezbednosti i zdravlju na radu	član 14. stav 1. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu: (Sl. glasnik RS. 101/05)
Pravilnik zaštite od požara	član 28 Zakona o zaštiti od požara (Sl.gl. SRS .111/09 i 101/05)
Pravilnik o arhiviranju	čl. 37 i 97 Zakona o kulturnim dobrima (Sl.gl.RS 71/94, 52/11, čl. 23 Zakona o računovodstvu i reviziji (Sl.gl. RS 46/06) i čl. 240 Zakona o privrednim društvima (Sl.gl. RS 36/11 i 99/11)
Pravilnik o nacinu uslovima i postupku resavanja prigovora potrosaca	čl.36. stav 1. Zakona o uslovima za obavljanje prometa robe, vršenje usluga u prometu robe i inspekcijskom nadzoru čl.34. stav 5. Zakona o zaštiti potrošača i članom 51. tačka 7) Kodeksa poslovne etike
Pravilnik o poslovnoj tajni	čl. 61 i 72 Zakona o privrednim društvima (Sl.gl. RS 36/11 i 99/11)

Posebno izdvajamo:

- ugovor o radu (član 30-35 Zakona o radu:Sl.glasnik RS 24, 61/05; 54/09)
- sanacioni plan za otklanjanje posledica požara (čl.16 Zakona o zaštiti od požara :Sl.gl RS. 111/09)
- Uputstvo za pružanje prve pomoći (čl.3 i 6 Pravilnika o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i o organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgoda na radu:Sl. list SFRJ 21/71)

4.2.2 Odluke o imenovanju (prikazano tabelom 4-II)

Odluka o imenovanju lica za zaštitu zdravlja i bezbednost na radu	čl. 15 Zakona o bezbednosti izdravlja na radu (Sl.gl RS 101/05)
odluka o imenovanju licu za upravljanje otpadom	čl. 31, Zakona o upravljanju otpadom, Sl gl RS 36/09 i 88/10
Odluka o imenovanju lica zaduženog za kontrolu zabrane pušenja	čl. 2. stav 1. tačka 9. Zakona o zaštiti stanovništva od izloženosti duvanskom dimu (Sl.gl RS 30/10)

5 ZAKLJUČAK

Ovaj rad ima za cilj da ukaže na važost uvažavanja Zakona i podzakonskih akta kod formiranja dokumentovanog sistema menadžmenta vodeći računa obaveznosti organizacije koji iz njih proizilaze.

Neophodno je da organizacija razvije sistem redovnog praćenja i obaveštavanje zaposlenih o najnovijim Zakonskim podzakonskim aktima ili o njihovim izmenama, kao i na potrebu redovne praćenje u cilju uvida u donošenje novih ili reviziju postojećih kako bi se srećila primena nevažećih

Iz istog razloga potrebno je proveriti i važnost navedenih Zakona u prethodnom tekstu.

6 LITERATURA

- SRPS ISO 9001:2008- Sistemi menadžmenta kvalitetom — Zahtevi
- SRPS ISO 14001:2005- Sistemi upravljanja zaštitom životne sredine
- SRPS OHSAS 18001:2008: Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu
- Gradimir Nenadović: Izrada zakonskih i podzakonskih akta (www.suk.gov.rs)
- Dragan Božanić i Jelena Popović: Horizontalni pravni okviri u oblasti infrastrukture kvaliteta u Srbiji-Ministarstvo finansija i privrede Republike Srbije.
- Put zakona (www.parlament.gov.rs)
- Zdravko Erdeljan: Sistematičnost u dokumentovanju sistema menadžmenta (www.kvalitet.org.rs)